

не могатъ да сварятъ да пригответъ за сичкото общество. Понеже обуша трбява съкиму, то отъ страхъ да не остане босъ, съкий ще са погриже да си ги купи и не ще гледа на цѣната; а кундураджииятъ, като гледатъ това, ще издигнатъ цѣната и ще продаватъ обущата не по кило ржъ, но по едно и полвина или може би и по-много.

Това сѫщото, съмъ наопаки, ще са слути, ако обущата бѫдатъ по много, отъ колкото трбба. Масторитъ не ще искаятъ стоката имъ да са застоява и ще хванатъ да намаляватъ цѣната единъ прѣзъ другий, като превличатъ съ евтенията куповачите, така щото чифътъ обуша ще хванатъ да са даватъ и за полвина кило ржъ. А при подобна цѣна могатъ да ги купятъ и такива, за които не би дали едно кило, защото иматъ малко храна.

Отъ примѣра са вижда, че намаляванието и подиганието (мжрданието) на цѣната, т. е. че единъ пѣтъ, напримѣръ, обущата са размѣняватъ за едно кило ржъ, други пѣтъ — за едно и полвина, и трети пѣтъ — за полвина, — излѣгва отъ това че въ единъ случай обущата сѫ по-много отъ колкото сѫ потрѣбни на купувачите, или както казватъ, предлаганието имъ е по-много отъ тѣрсението; а въ другия случай, наопаки обущата сѫ по-малко, отъ колкото трбба, т. е. предлаганието имъ е по-малко отъ тѣрсението.

Отъ всичкото до тука казано вижда са, че цѣната при размѣната нѣщо за нѣщо зависи отъ двѣ причини: първо, отъ количеството на труда, употребенъ за направата на това нѣщо, т. е. отъ цѣнността, и второ отъ тѣрсението и предлаганието на извѣстните нѣща. Тѣрсението уголемява цѣната, предлаганието ѝ умалява, макаръ че труда за направата на предметите си остава пакъ сѫщия.

Но надлъго не може да са продължи нито подиганието, нито намаляванието. Да са върнемъ кѫмъ